

Υπόθεση C-57/21

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

1η Φεβρουαρίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Nejvyšší soud (Τσεχική Δημοκρατία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

16 Δεκεμβρίου 2020

Ενάγουσα:

RegioJet a.s.

Εναγόμενη:

České dráhy, a.s.

παρισταμένης της:

Česká republika – Ministerstvo dopravy

Αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης

Αίτηση κοινοποίησης ορισμένων εγγράφων ευρισκόμενων στη διάθεση της εναγομένης και του Υπουργείου Μεταφορών στο πλαίσιο διαδικασίας για την αποκατάσταση της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη η ενάγουσα λόγω κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης εκ μέρους της εναγομένης

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Ερμηνεία της οδηγίας 2014/104/EK

Άρθρο 267 ΣΛΕΕ

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Συνάδει με την ορθή ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/104/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με ορισμένους κανόνες που διέπουν τις αγωγές αποζημίωσης βάσει του εθνικού δικαίου για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: οδηγία 2014/104 ή οδηγία), μια διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας εθνικό δικαστήριο διατάσσει την κοινοποίηση αποδεικτικών στοιχείων, ενώ ταυτοχρόνως η Επιτροπή διεξάγει διαδικασία για την έκδοση απόφασης δυνάμει του κεφαλαίου ΙΙΙ του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης (στο εξής: κανονισμός 1/2003 ή κανονισμός), συνεπεία της οποίας το εν λόγω δικαστήριο αναστέλλει για τον λόγο αυτό την εκδίκαση αγωγής για αποκατάσταση ζημίας προκληθείσας λόγω παράβασης των κανόνων του δικαίου ανταγωνισμού;
2. Αντιτίθεται η ερμηνεία του άρθρου 6, παράγραφος 5, στοιχείο α', και παράγραφος 9, της οδηγίας 2014/104 προς εθνική ρύθμιση η οποία περιορίζει την κοινοποίηση όλων των πληροφοριών που υποβάλλονται στο πλαίσιο διαδικασίας κινηθείσας κατόπιν αίτησης αρχής ανταγωνισμού, ακόμη και όταν πρόκειται για πληροφορίες τις οποίες ο μετέχων στη διαδικασία υποχρεούται να δημιουργεί και να αποθηκεύει (ή δημιουργεί και αποθηκεύει) δυνάμει άλλων νομοθετικών διατάξεων, ανεξαρτήτως διαδικασίας λόγω παράβασης του δικαίου του ανταγωνισμού;
3. Μπορεί να θεωρηθεί ως περάτωση της διαδικασίας με άλλο τρόπο, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 5, της οδηγίας 2014/104, και η περίπτωση όπου η εθνική αρχή ανταγωνισμού ανέστειλε τη διαδικασία αμέσως μόλις η Επιτροπή κίνησε διαδικασία για την έκδοση απόφασης δυνάμει του κεφαλαίου ΙΙΙ του κανονισμού 1/2003;
4. Λαμβανομένων υπόψη της λειτουργίας και των σκοπών της οδηγίας 2014/104, συνάδει με το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, σε συνδυασμό με το άρθρο της 6, παράγραφος 5, μια διαδικασία εθνικού δικαστηρίου στο πλαίσιο της οποίας εφαρμόζεται κατ' αναλογία η εθνική ρύθμιση περί μεταφοράς του άρθρου 6, παράγραφος 7, της οδηγίας σε κατηγορίες πληροφοριών όπως οι προβλεπόμενες στο άρθρο 6, παράγραφος 5, της ίδιας οδηγίας και, ως εκ τούτου, το εν λόγω δικαστήριο αποφασίζει την κοινοποίηση αποδεικτικών στοιχείων, υπό την επιφύλαξη ότι το ζήτημα αν τα αποδεικτικά στοιχεία περιλαμβάνουν πληροφορίες που το φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει συγκεντρώσει ειδικά για τις ανάγκες διαδικασίας διεξαγόμενης από αρχή ανταγωνισμού (κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 5, [στοιχείο α'] της οδηγίας αυτής) θα εξεταστεί από το δικαστήριο μόνον αφού του κοινοποιηθούν τα αποδεικτικά αυτά στοιχεία;

5. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο προηγούμενο ερώτημα, έχει το άρθρο 5, παράγραφος 4, της οδηγίας 2014/104 την έννοια ότι τα αποτελεσματικά μέτρα προστασίας των εμπιστευτικών πληροφοριών που λαμβάνει το δικαστήριο ενδέχεται να έχουν ως συνέπεια την αδυναμία πρόσβασης του ενάγοντος ή άλλων μετεχόντων στη διαδικασία και των εκπροσώπων τους στα κοινοποιούμενα αποδεικτικά στοιχεία πριν το δικαστήριο αποφανθεί οριστικά επί του ζητήματος αν τα κοινοποιούμενα αποδεικτικά στοιχεία ή ορισμένα από αυτά εμπίπτουν στην κατηγορία των αποδεικτικών στοιχείων του άρθρου 6, παράγραφος 5, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας;

Παρατιθέμενες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Οδηγία 2014/104/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 2, σημείο 17, άρθρο 5, παράγραφοι 1 και 4, άρθρο 6, παράγραφοι 5, 7 και 9· αιτιολογικές σκέψεις 25, 27 και 28

Κανονισμός (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου

Παρατιθέμενες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας

Zákon č. 262/2017 Sb., o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže (νόμος 262/2017 περί αποζημίωσης λόγω παράβασης των κανόνων ανταγωνισμού, στο εξής: νόμος 262/2017), άρθρο 2, παράγραφος 1 και άρθρα 10 έως 18

Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (νόμος 143/2001 περί προστασίας του ανταγωνισμού, στο εξής: νόμος 143/2001), άρθρο 11, παράγραφος, άρθρο 21ca, παράγραφος 2

Τα πραγματικά περιστατικά και η εξέλιξη της διαδικασίας

- 1 Στην υπό κρίση υπόθεση, η ενάγουσα ζητεί από την εναγομένη να αποκαταστήσει τη ζημία την οποία ισχυρίζεται ότι υπέστη λόγω της εκ μέρους της εναγομένης κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης. Τα προδικαστικά ερωτήματα ανέκυψαν στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως, με την οποία η εναγομένη και νυν αναιρεσείουσα άσκησε αναίρεση κατά αποφάσεων των ιεραρχικά κατώτερων δικαστηρίων σε σχέση με αίτηση κοινοποίησης εγγράφων που υπέβαλε η ενάγουσα στις 11 Οκτωβρίου 2017, σύμφωνα με τα άρθρα 10 επ. καθώς και με το άρθρο 18 του νόμου 262/2017.
- 2 Με την ως άνω αίτηση, η ενάγουσα ζητεί να κοινοποιηθούν, για τις ανάγκες διαδικασίας διεξαγόμενης ενώπιον του Městský soud v Praze (περιφερειακού δικαστηρίου Πράγας, Τσεχική Δημοκρατία, στο εξής: πρωτοβάθμιο δικαστήριο), αφενός, έγγραφα που, κατά την άποψή της, βρίσκονται στη διάθεση της εναγομένης, ιδίως δε λεπτομερείς κατάλογοι και εκθέσεις για τις δημόσιες σιδηροδρομικές μεταφορές, ήτοι λογιστικά έγγραφα σχετικά με το πεδίο

εμπορικής δραστηριότητας της εναγομένης και, αφετέρου, έγγραφα ευρισκόμενα στην κατοχή του Ministerstvo dopravy České republiky (Υπουργείου Μεταφορών της Τσεχικής Δημοκρατίας, Τσεχική Δημοκρατία).

- 3 Με διάταξη της 14ης Μαρτίου 2018, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο διέταξε την εναγόμενη να κοινοποιήσει τα αποδεικτικά στοιχεία επισυνάπτοντας στη δικογραφία ένα σύνολο εγγράφων τα οποία περιείχαν όχι μόνον τις πληροφορίες που είχε συγκεντρώσει ειδικά η εναγόμενη για τις ανάγκες διαδικασίας ενώπιον της Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (αρχής προστασίας του ανταγωνισμού, Τσεχική Δημοκρατία, στο εξής: αρχή ανταγωνισμού), αλλά και εκείνες που είχαν υποχρεωτικά δημιουργηθεί και αποθηκευτεί ανεξάρτητα από τη διαδικασία αυτή, όπως λεπτομερείς καταλόγους για τις σιδηροδρομικές συνδέσεις, τριμηνιαίες εκθέσεις για τις δημόσιες σιδηροδρομικές μεταφορές ή κατάλογο των εξυπηρετούμενων από την εναγομένη εμπορικών συνδέσεων.
- 4 Κατά τα λοιπά, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο απέρριψε την αίτηση της ενάγουσας περί κοινοποίησης των λογιστικών εγγράφων που αφορούσαν το πεδίο εμπορικής δραστηριότητας της εναγομένης, καθώς και την αίτηση κοινοποίησης των πρακτικών των συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου της εναγομένης για την περίοδο από τον Σεπτέμβριο έως τον Οκτώβριο του 2011 και διέταξε την Τσεχική Δημοκρατία [το Ministerstvo dopravy (Υπουργείο Μεταφορών)] να παράσχει πρόσθετα στατιστικά στοιχεία και πληροφορίες.
- 5 Όσον αφορά την αίτηση κοινοποίησης των αποδεικτικών στοιχείων, η αρχή ανταγωνισμού επισήμανε ότι είχε κινήσει αυτεπαγγέλτως διοικητική διαδικασία κατά της εναγομένης στις 25 Ιανουαρίου 2012 λόγω ενδεχόμενης παράβασης του άρθρου 11, παράγραφος 1, του νόμου 143/2001. Όσον αφορά την ίδια την κοινοποίηση των ζητηθέντων εγγράφων, η αρχή ανταγωνισμού επισήμανε ότι, σύμφωνα με το άρθρο 21ca, παράγραφος 2, του νόμου 143/2001, τα έγγραφα και οι πληροφορίες που συγκεντρώνονται και προσκομίζονται για τις ανάγκες εκκρεμούς διοικητικής διαδικασίας στον τομέα του ανταγωνισμού ή διενέργειας εποπτείας εκ μέρους της αρχής ανταγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 1, του νόμου 143/2001, καθώς και τα έγγραφα και οι πληροφορίες που συγκεντρώνει προς τούτο η αρχή ανταγωνισμού, μπορούν να κοινοποιούνται στις δημόσιες αρχές μόνο μετά το πέρας της διαδικασίας έρευνας ή της οριστικής απόφασης της αρχής ανταγωνισμού να περατώσει τη διοικητική διαδικασία. Επίσης, τα λοιπά έγγραφα που ζήτησε η ενάγουσα εμπίπτουν στην κατηγορία εκείνων που αποτελούν πλήρες σύνολο εγγράφων των οποίων η κοινοποίηση ενέχει τον κίνδυνο μείωσης του επιπέδου αποτελεσματικότητας της πολιτικής δίωξης των παραβάσεων του δικαίου του ανταγωνισμού.
- 6 Από τη θέση της αρχής ανταγωνισμού προκύπτει επίσης ότι η διεξαχθείσα από την εν λόγω αρχή διοικητική διαδικασία ανεστάλη στις 14 Νοεμβρίου 2016, δεδομένου ότι στις 10 Νοεμβρίου 2016 η Επιτροπή κίνησε διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 773/2004 της Επιτροπής στην υπόθεση AT.40156 – Czech Rail, η οποία αφορά τα ίδια πραγματικά περιστατικά με εκείνα της διοικητικής διαδικασίας την οποία κίνησε η αρχή

ανταγωνισμού στην υπόθεση της εναγομένης. Επομένως, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, η αρχή ανταγωνισμού δεν αναλαμβάνει καμία ενέργεια συνεπαγόμενη την έκδοση απόφασης επί της ουσίας, και δεν διαθέτει, γενικώς, επικαιροποιημένη και πλήρη ενημέρωση ούτε για τις ενέργειες στις οποίες προβαίνει η Επιτροπή στο πλαίσιο της έρευνάς της ούτε για τα έγγραφα που έχει συλλέξει η Επιτροπή στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής.

- 7 Με έγγραφο της 26ης Φεβρουαρίου 2018, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υπογράμμισε ότι το δικαστήριο, αποφαινόμενο επί της κοινοποίησης των αποδεικτικών στοιχείων προς το συμφέρον της προστασίας των εννόμων συμφερόντων όλων των διαδίκων και των τρίτων, οφείλει, μεταξύ άλλων, να εφαρμόσει την αρχή της αναλογικότητας και να λάβει μέτρα για την προστασία των πληροφοριών αυτών. Η Επιτροπή εισηγήθηκε την αναστολή της διαδικασίας αποζημίωσης.
- 8 Με απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2018, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία αποζημίωσης εν αναμονή της περάτωσης της διαδικασίας ελέγχου της σύμπραξης που κίνησε η Επιτροπή στην υπόθεση AT.40156 – Czech Rail.
- 9 Με διάταξη της 29ης Νοεμβρίου 2019, το Vrchní soud v Praze (ανώτερο δικαστήριο Πράγας, Τσεχική Δημοκρατία), δικάζοντας κατ' έφεση, επικύρωσε την πρωτόδικη διάταξη και, μεριμνώντας για τη διασφάλιση της προστασίας των κοινοποιούμενων αποδεικτικών στοιχείων, έλαβε μέτρα συνιστάμενα στη θέση των αποδεικτικών αυτών στοιχείων υπό δικαστική μεσεγγύηση και την κοινοποίησή τους μόνο στους μετέχοντες [στη διαδικασία], στους εκπροσώπους τους και στους πραγματογνώμονες, κατόπιν αιτιολογημένης γραπτής αίτησης, και αφού το επιτρέψει προηγουμένως το δικαστήριο. Κατά της διάταξης του εφετείου ασκήθηκε αναίρεση από την εναγομένη και νυν αναιρεσείουσα.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 10 Εξετάζοντας την αίτηση αναιρέσεως, το αναιρετικό δικαστήριο έκρινε ότι, για την έκδοση της απόφασής του, είναι αναγκαίο να επιλυθούν τα ακόλουθα ζητήματα: (i) μπορεί ο δικαστής, κατά τη διάρκεια της περιόδου αναστολής της διαδικασίας, να εκδώσει διάταξη, ήτοι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, διάταξη περί κοινοποίησης των αποδεικτικών στοιχείων; (ii) μπορεί το δικαστήριο να ενεργήσει κατά τρόπο ώστε να διατάξει την εναγομένη να κοινοποιήσει εμπιστευτικές πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο c, του νόμου 262/2017 πριν από την περάτωση της διοικητικής διαδικασίας, με την επιφύλαξη ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο θα εκτιμήσει μόνον εκ των υστέρων, μετά την κοινοποίηση των εγγράφων από την εναγομένη, αν όντως πρόκειται για πληροφορίες κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο c, του νόμου 262/2017 αποφασίζοντας, ενδεχομένως, να μη θέσει τις πληροφορίες αυτές στη διάθεση του αιτούντος; (iii) λαμβανομένου υπόψη του εύρους της κατηγορίας των πληροφοριών στην οποία αναφέρεται η διάταξη αυτή, αντιβαίνει το άρθρο 2,

παράγραφος 2, στοιχείο c, του νόμου 262/2017 προς την οδηγία 2014/104; (iv) ήταν νομότυπη η διαδικασία των εθνικών δικαστηρίων στο πλαίσιο της οποίας διατάχθηκε η κοινοποίηση συγκεκριμένων αποδεικτικών στοιχείων και ελήφθησαν μέτρα προστασίας τους; Η επίλυση των ζητημάτων αυτών καθιστά απαραίτητη την εφαρμογή των εθνικών διατάξεων που μεταφέρουν στο εσωτερικό δίκαιο τις απαιτήσεις της οδηγίας 2014/104 και, επομένως, είναι αναγκαίο να δοθεί απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα που αφορούν την ερμηνεία της οδηγίας αυτής.

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 11 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι, σε διαδικασίες αγωγής αποζημίωσης, τα εθνικά δικαστήρια μπορούν να διατάξουν τον εναγόμενο ή τρίτο να κοινοποιήσει τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία τα οποία έχει υπό τον έλεγχό του.
- 12 Ταυτοχρόνως πάντως, κατά το άρθρο 9, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η παράβαση διάταξης του δικαίου ανταγωνισμού η οποία έχει διαπιστωθεί με τελεσίδικη απόφαση εθνικής αρχής ανταγωνισμού ή δικαστηρίου αποφαινόμενου επί προσφυγής θεωρείται πλέον αποδεδειγμένη κατά αμάχητο τεκμήριο για τους σκοπούς της αγωγής αποζημίωσης που εισάγεται ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, δυνάμει των άρθρων 101 ή 102 ΣΛΕΕ ή δυνάμει του εθνικού δικαίου ανταγωνισμού.
- 13 Κατά το άρθρο 11, παράγραφος 6, του κανονισμού 1/2003, η κίνηση διαδικασίας με σκοπό την έκδοση απόφασης κατ' εφαρμογή του κεφαλαίου III από την Επιτροπή συνεπάγεται την απώλεια από τις αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών της αρμοδιότητάς τους να εφαρμόζουν τα άρθρα [101 και 102 ΣΛΕΕ].
- 14 Κατά συνέπεια, το άρθρο 27, παράγραφος 1, του νόμου 262/2017 προβλέπει ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας αγωγής αποζημίωσης, ο δικαστής δεσμεύεται από την απόφαση άλλου δικαστηρίου, της αρχής ανταγωνισμού και της Επιτροπής, με την οποία διαπιστώνεται η ύπαρξη περιορισμού του ανταγωνισμού και προσδιορίζεται ο υπεύθυνος για αυτήν.
- 15 Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ανεστάλη η διαδικασία στην υπό κρίση υπόθεση μέχρι την περάτωση της διαδικασίας ελέγχου της σύμπραξης την οποία διεξήγαγε η Επιτροπή στην υπόθεση AT.40156 – Czech Rail.
- 16 Επομένως, το γράμμα του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας επιδέχεται, κατ' αρχήν, δύο πιθανές ερμηνείας όσον αφορά την αλληλεπίδραση μεταξύ της ένδικης διαδικασίας της αγωγής αποζημίωσης (αφενός) και της διάταξης περί επιβολής υποχρέωσης κοινοποίησης (αφετέρου).
- 17 Σύμφωνα με την πρώτη πιθανή ερμηνεία, η διάταξη με την οποία διατάσσεται η κοινοποίηση αποδεικτικών στοιχείων δύναται να θεωρηθεί τμήμα της ίδιας της αποδεικτικής διαδικασίας στο πλαίσιο αγωγής αποζημίωσης, οπότε, σε περίπτωση

αναστολής της εν λόγω ένδικης διαδικασίας, δεν μπορεί να εκδοθεί διάταξη που επιβάλλει υποχρέωση κοινοποίησης αποδεικτικών στοιχείων.

- 18 Όσον αφορά τη δεύτερη πιθανή ερμηνεία, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι μια διάταξη που διατάσσει την κοινοποίηση αποδεικτικών στοιχείων έχει την ιδιαίτερη μορφή αυτοτελούς διαδικασίας (ενδεχομένως αυτοτελούς ένδικου βοηθήματος) *sui generis*, η οποία δεν συνδέεται άμεσα με την εξέλιξη της αποδεικτικής διαδικασίας στο πλαίσιο της αγωγής αποζημίωσης, οπότε είναι δυνατή η έκδοση διάταξης που επιβάλλει υποχρέωση κοινοποίησης αποδεικτικών στοιχείων, ακόμη και σε περίπτωση αναστολής της διαδικασίας αποζημίωσης.
- 19 Επομένως, το κρίσιμο ζήτημα έγκειται στο αν η ύπαρξη εκκρεμούς διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής δυνάμει του κεφαλαίου III του κανονισμού και η συνακόλουθη αναστολή της ένδικης διαδικασίας της αγωγής αποζημίωσης εμποδίζουν την έκδοση διάταξης που επιβάλλει υποχρέωση κοινοποίησης αποδεικτικών στοιχείων, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/104.

Επί του δεύτερου ερωτήματος

- 20 Το άρθρο 6, παράγραφος 5, στοιχείο α', της οδηγίας προβλέπει ειδικό καθεστώς κοινοποίησης των αποδεικτικών στοιχείων που περιέχουν «πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν από φυσικό ή νομικό πρόσωπο ειδικά για τη διαδικασία αρχής ανταγωνισμού».
- 21 Η μεταφορά του ανωτέρω κανόνα πραγματοποιήθηκε με το άρθρο 16, παράγραφος 3 (άρθρο 15, παράγραφος 4), σε συνδυασμό με το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο ε, του νόμου 262/2017, βάσει του οποίου ως εμπιστευτικές πληροφορίες προστατευόμενες δυνάμει υποχρέωσης τήρησης απορρήτου θεωρούνται (μεταξύ άλλων) τα έγγραφα και οι πληροφορίες που προσκομίζονται ειδικά για τις ανάγκες διοικητικής διαδικασίας ή διενέργειας εποπτείας εκ μέρους της αρχής ανταγωνισμού.
- 22 Από τη γραμματική ερμηνεία του μεταφερθέντος κανόνα συνάγεται ότι, δυνάμει του νόμου 262/2017, ο περιορισμός της κοινοποίησης αποδεικτικών στοιχείων κατά τον χρόνο διάρκειας της διαδικασίας ενώπιον της αρχής ανταγωνισμού αφορά τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν στην αρχή ανταγωνισμού.
- 23 Εντούτοις, από τη γραμματική ερμηνεία του ίδιου αυτού κανόνα που διατυπώνει η οδηγία συνάγεται ότι η προστασία αυτή παρέχεται αποκλειστικά και μόνον όσον αφορά τις πληροφορίες που συγκεντρώνονται ειδικά για τις ανάγκες ορισμένης διαδικασίας και, επομένως, όχι όλες τις πληροφορίες που υποβάλλονται για τον σκοπό αυτό.
- 24 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η χρησιμοποιούμενη σε μία από τις γλωσσικές αποδόσεις διατύπωση διάταξης του δικαίου της Ένωσης δεν πρέπει να αποτελεί τη μοναδική βάση για την ερμηνεία της διάταξης αυτής ούτε μπορεί να

της αναγνωρισθεί υπεροχή έναντι των λοιπών γλωσσικών αποδόσεων. Πράγματι, οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται με ομοιόμορφο τρόπο υπό το πρίσμα των αποδόσεών τους σε όλες τις γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (απόφαση της 6ης Ιουνίου 2018, Tarragó da Silveira, C-250/17, EU:C:2018:398, σκέψη 20).

- 25 Επομένως, πρέπει να επισημανθεί ότι παρόμοιο συμπέρασμα συνάγεται από την αγγλική απόδοση του άρθρου 6, παράγραφος 5, στοιχείο α΄, της οδηγίας, το οποίο, κατά το μέτρο που ενδιαφέρει εν προκειμένω, ορίζει: «Information [...] prepared [...] specifically for the proceedings [...]» καθώς και από τη γερμανική απόδοση, η οποία έχει ως εξής: «Informationen, die [...] für das [...] Verfahren erstellt wurden» ή ακόμη από τη σλοβακική απόδοση: «informácie, ktoré fyzická alebo právnická osoba vypracovala osobitne na účely konania [...]»
- 26 Με το δεύτερο ερώτημα ζητείται, κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 6, παράγραφος 5, στοιχείο α΄, και το άρθρο 6, παράγραφος 9, της οδηγίας 2014/104 έχουν την έννοια ότι απαγορεύουν τη θέσπιση διατάξεων του εθνικού δικαίου οι οποίες διευρύνουν το φάσμα των πληροφοριών που αποκλείονται από τη κοινοποίηση κατά τον χρόνο διάρκειας της διαδικασίας ενώπιον της αρχής ανταγωνισμού.
- 27 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για την ερμηνεία διάταξης του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος. Το ιστορικό θέσπισης μιας διάταξης του δικαίου της Ένωσης μπορεί εξίσου να προσφέρει κρίσιμα στοιχεία για την ερμηνεία της (πρβλ. απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2013, Inuit Tapiriit Kanatami κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-583/11 P, EU:C:2013:625).
- 28 Ο καθορισμός του εύρους των κοινοποιούμενων πληροφοριών βασίζεται στη στάθμιση των αντιτιθέμενων συμφερόντων σε μια δεδομένη κατάσταση, ήτοι, αφενός, των συμφερόντων που θα ευνοούνταν από την κοινοποίηση των οικείων εγγράφων και, αφετέρου, των συμφερόντων που θα απειλούνταν από την κοινοποίηση αυτή (αποφάσεις της 14ης Νοεμβρίου 2013, LPN και Φινλανδία κατά Επιτροπής, C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738, σκέψη 42, και της 27ης Φεβρουαρίου 2014, Επιτροπή κατά EnBW, C-365/12 P, EU:C:2014:112, σκέψη 63). Συναφώς, πρόκειται, αφενός, για το συμφέρον ενίσχυσης της δυνατότητας άσκησης αγωγών στο πλαίσιο του ιδιωτικού δικαίου και της πρόσβασης σε ουσιώδη έγγραφα. Αφετέρου, πρόκειται για το συμφέρον της αποτελεσματικής εφαρμογής του δικαίου του ανταγωνισμού στο πλαίσιο του δημοσίου δικαίου.
- 29 Υπέρ της ερμηνείας που δέχεται μια περιοριστική αντίληψη του εύρους των πληροφοριών των οποίων η κοινοποίηση πρέπει να αποκλειστεί στο πλαίσιο διαδικασίας ενώπιον αρχής ανταγωνισμού συνηγορούν οι κύριοι σκοποί της οδηγίας 2014/104, στους οποίους συγκαταλέγεται η διευκόλυνση της άσκησης

του δικαιώματος αποκατάστασης της ζημίας που προκλήθηκε από συμπεριφορά αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού.

- 30 Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται και από το άρθρο 2, σημείο 17, της εν λόγω οδηγίας, κατά το οποίο οι προϋπάρχουσες πληροφορίες συνίστανται σε αποδεικτικά στοιχεία που υπάρχουν ανεξάρτητα από τη διαδικασία αρχής ανταγωνισμού, ασχέτως αν περιλαμβάνονται στον φάκελο αρχής ανταγωνισμού.
- 31 Σε τούτο αντιστοιχεί στο άρθρο 6, παράγραφος 9 της ίδιας οδηγίας, κατά το οποίο, σε αγωγές αποζημίωσης, μπορεί ανά πάσα στιγμή να διαταχθεί κοινοποίηση αποδεικτικών στοιχείων που βρίσκονται στον φάκελο μιας αρχής ανταγωνισμού και δεν εμπίπτουν σε καμία από τις κατηγορίες που προβλέπονται στο άρθρο αυτό, με την επιφύλαξη του ίδιου αυτού άρθρου.
- 32 Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά, συναφώς, ότι τα στοιχεία που χρησιμεύουν για να αποδειχθεί η ύπαρξη «προϋπάρχουσών πληροφοριών», κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 17, της οδηγίας 2014/104, δεν μπορούν να εμπίπτουν σε ειδικό καθεστώς αποδεικτικών στοιχείων στα οποία περιλαμβάνονται «πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν από φυσικό ή νομικό πρόσωπο ειδικά για τη διαδικασία αρχής ανταγωνισμού», κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 5, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής, ακόμη και όταν βρίσκονται στον φάκελο μιας αρχής ανταγωνισμού. Οι προϋπάρχουσες αυτές πληροφορίες μπορούν να κοινοποιούνται ανά πάσα στιγμή, δηλαδή και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας που διεξάγεται ενώπιον της αρχής ανταγωνισμού, η δε κοινοποίησή τους πρέπει να είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 3, της οδηγίας (άρθρο 10, παράγραφος 1, του νόμου 262/2017). Τούτο αφορά και πληροφορίες που περιλαμβάνονται στον φάκελο αρχής ανταγωνισμού.
- 33 Το ως άνω συμπέρασμα ενισχύεται από την αιτιολογική σκέψη 25 της οδηγίας 2014/104, κατά την οποία οι πληροφορίες που συγκεντρώνει διάδικος σε τέτοιες διαδικασίες μπορούν να κοινοποιούνται στο πλαίσιο αγωγών αποζημίωσης μόνο μετά την περάτωση των διαδικασιών της αρχής ανταγωνισμού, για παράδειγμα με την έκδοση απόφασης δυνάμει του άρθρου 5 ή του κεφαλαίου III του κανονισμού 1/2003.
- 34 Ομοίως, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 27 της ίδιας οδηγίας, οι προβλεπόμενοι σε αυτήν κανόνες περί κοινοποίησης εγγράφων –εκτός από τις δηλώσεις επιείκειας ή τα υπομνήματα διακανονισμού– εξασφαλίζουν ότι οι ζημιωθέντες εξακολουθούν να διαθέτουν επαρκείς εναλλακτικές πρόσβασης στα συναφή αποδεικτικά στοιχεία που απαιτούνται για να προετοιμάσουν τις αγωγές τους για αποζημίωση. Σύμφωνα επίσης με την αιτιολογική σκέψη 28 της οδηγίας αυτής, τα εθνικά δικαστήρια θα πρέπει να μπορούν να διατάσσουν την κοινοποίηση των προϋφιστάμενων αποδεικτικών στοιχείων, ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

- 35 Εξ αυτού μπορεί να συναχθεί ότι το εύρος των πληροφοριών, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 5, της οδηγίας 2014/104 (άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο c, του νόμου 262/2017) πρέπει να ερμηνευθεί ως παρέκκλιση από τις γενικές αρχές της κοινοποίησης πληροφοριών, η οποία, ως τέτοια, πρέπει να ερμηνεύεται στενά (αποφάσεις της 17ης Οκτωβρίου 2013, Συμβούλιο κατά Access Info Europe, C-280/11 P, EU:C:2013:671, σκέψη 30, και της 3ης Ιουλίου 2014, Συμβούλιο κατά in't Veld, C-350/12 P, EU:C:2014:2039, σκέψη 48).

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 36 Κατά το άρθρο 15, παράγραφος 4, και το άρθρο 16, παράγραφος 3, του νόμου 262/2017, τα έγγραφα που περιέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο c, του νόμου αυτού μπορούν να κοινοποιούνται μόνο μετά το πέρας της διαδικασίας έρευνας ή της οριστικής απόφασης της αρχής ανταγωνισμού να περατώσει τη διοικητική διαδικασία.
- 37 Οι ως άνω διατάξεις μεταφέρουν το άρθρο 6, παράγραφος 5, [στοιχείο α'] της οδηγίας 2014/104, κατά το οποίο τα εθνικά δικαστήρια μπορούν να διατάξουν την κοινοποίηση πληροφοριών που συγκεντρώθηκαν από φυσικό ή νομικό πρόσωπο ειδικά για τη διαδικασία αρχής ανταγωνισμού, μόνον εφόσον η αρχή ανταγωνισμού έχει περατώσει τις διαδικασίες της με την έκδοση απόφασης ή με άλλο τρόπο.
- 38 Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 25 της οδηγίας αυτής, μια αρχή ανταγωνισμού μπορεί να περατώσει μια διαδικασία με την έκδοση απόφασης δυνάμει του άρθρου 5 ή του κεφαλαίου III του κανονισμού 1/2003, εξαιρουμένων των αποφάσεων λήψης προσωρινών μέτρων.
- 39 Το υποβληθέν ερώτημα απαιτεί, κατ' ουσίαν, να εκτιμηθεί αν μπορεί να θεωρηθεί ως περάτωση της διαδικασίας με άλλο τρόπο, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 5, της οδηγίας 2014/104, και η περίπτωση όπου η εθνική αρχή ανταγωνισμού ανέστειλε τη διαδικασία, διότι, σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 6, του κανονισμού 1/2003, απώλεσε την αρμοδιότητά της να εφαρμόσει τα άρθρα 101 και 102 ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι η Επιτροπή κίνησε διαδικασία για την έκδοση απόφασης δυνάμει του κεφαλαίου III του κανονισμού αυτού. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο ως άνω ερώτημα, θα πρέπει να διευκρινιστεί αν οι πληροφορίες για τις οποίες κάνει λόγο το άρθρο 6, παράγραφος 5, [στοιχείο α'], της οδηγίας, οι οποίες συγκεντρώθηκαν ειδικά για τις ανάγκες διαδικασίας διεξαγόμενης από εθνική αρχή ανταγωνισμού, προστατεύονται επίσης κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής.

Επί του τέταρτου ερωτήματος

- 40 Η οδηγία 2014/104 προβλέπει, στο άρθρο 6, παράγραφος 7, τη θέσπιση ειδικού καθεστώτος για να εξακριβωθεί αν τα αποδεικτικά στοιχεία των οποίων ζητήθηκε η κοινοποίηση περιλαμβάνουν δηλώσεις επιεικούς μεταχείρισης και υπομνήματα για διακανονισμό (άρθρο 6, παράγραφος 6, της οδηγίας).

- 41 Επομένως, δυνάμει της αρχής αυτής που απορρέει από την οδηγία, ο ενάγων μπορεί να ζητήσει να έχει πρόσβαση το δικαστήριο σε ορισμένες κατηγορίες αποδεικτικών στοιχείων που αποκλείονται [από την κοινοποίηση], προκειμένου να εξακριβώσει αν οι πληροφορίες τις οποίες περιέχουν εμπίπτουν σε συγκεκριμένη κατηγορία αποκλεισμένων αποδεικτικών στοιχείων.
- 42 Η αρχή αυτή μεταφέρθηκε στο άρθρο 15, παράγραφοι 1 έως 3, του νόμου 262/2017.
- 43 Εντούτοις, για την κατηγορία των αποδεικτικών στοιχείων που αναφέρεται στο άρθρο 6, παράγραφος 5, στοιχείο α', της οδηγίας, η οδηγία αυτή δεν προβλέπει ειδική διαδικασία όσον αφορά την εκ μέρους του δικαστηρίου εξακρίβωση του ζητήματος αν τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία αφορά η αίτηση κοινοποίησης περιέχουν ή όχι πληροφορίες τις οποίες έχει συγκεντρώσει φυσικό ή νομικό πρόσωπο ειδικά για τις ανάγκες διαδικασίας διεξαγόμενης από αρχή ανταγωνισμού.
- 44 Αν, κατά συνέπεια, το πρόσωπο που υποχρεούται να κοινοποιήσει αποδεικτικά στοιχεία επικαλείται την εξαίρεση του άρθρου 6, παράγραφος 5, στοιχείο α', της οδηγίας 2014/104 [αντιστοίχως του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο c, του νόμου 262/2017] και αρνείται να κοινοποιήσει τις πληροφορίες αυτές κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον αρχής ανταγωνισμού, το δικαστήριο δεν διαθέτει κανένα μέσο που να καθιστά δυνατό να εκτιμηθεί αν τα ζητηθέντα αποδεικτικά στοιχεία περιέχουν ή όχι πληροφορίες τις οποίες έχει συγκεντρώσει φυσικό ή νομικό πρόσωπο ειδικά για τις ανάγκες διαδικασίας διεξαγόμενης από αρχή ανταγωνισμού.
- 45 Επομένως, η ουσία του ερωτήματος αυτού έγκειται στο αν το δικαστήριο μπορεί να απαιτήσει από τον υπόχρεο να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία προκειμένου να εξακριβωθεί αν τα αποδεικτικά αυτά στοιχεία περιέχουν πληροφορίες τις οποίες έχει συγκεντρώσει φυσικό ή νομικό πρόσωπο ειδικά για τις ανάγκες διαδικασίας διεξαγόμενης από αρχή ανταγωνισμού, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 5, στοιχείο α', της οδηγίας 2014/104.

Επί του πέμπτου ερωτήματος

- 46 Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 4, της οδηγίας 2014/104, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, όταν διατάσσεται κοινοποίηση εμπιστευτικών πληροφοριών, τα εθνικά δικαστήρια να έχουν στη διάθεσή τους αποτελεσματικά μέτρα για την προστασία των πληροφοριών αυτών.
- 47 Είναι αναμφισβήτητο ότι οι πληροφορίες που κοινοποιούνται από τον εναγόμενο (ή από τρίτον) μπορούν, αναλόγως των συγκεκριμένων περιστάσεων, να έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα σε τέτοιο βαθμό ώστε να είναι προς το συμφέρον του εναγομένου να αποκλείσει ή να περιορίσει την πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές τόσο σε τρίτους όσο και στον ενάγοντα ή σε άλλους μετέχοντες στη διαδικασία ή στους εκπροσώπους τους. Κατά τα λοιπά, η αιτιολογική σκέψη 23 της οδηγίας

2014/104 εφιστά επίσης την προσοχή στην πρακτική «αλίευσης πληροφοριών» που συναρτάται με την ανωτέρω προβληματική.

- 48 Ωστόσο, ταυτοχρόνως, ένα από τα θεμελιώδη δικονομικά δικαιώματα των διαδίκων δυνάμει των εθνικών κανόνων της πολιτικής δικονομίας είναι το δικαίωμα πρόσβασης στη δικογραφία, καθώς και το δικαίωμα λήψης αποσπασμάτων και αντιγράφων αυτής. Τούτο αποτελεί έκφραση του γενικώς νοούμενου δικαιώματος σε δίκαιη δίκη (βλ. επίσης άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης), ουσιώδες στοιχείο του οποίου αποτελεί επίσης το δικαίωμα του διαδίκου πολιτικής δίκης να έχει πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικές με τη διαδικασία που διεξάγεται εναντίον του.
- 49 Επομένως, με το εν λόγω ερώτημα ζητείται κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί ο τρόπος στάθμισης των προαναφερθέντων αντιτιθέμενων συμφερόντων, ήτοι, αφενός, του συμφέροντος της ενάγουσας να διασφαλίσει τα αναγκαία αποδεικτικά στοιχεία για την άσκηση του δικαιώματός της να επιτύχει δικαστικώς την αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματός της να έχει πρόσβαση στη δικογραφία και σε πληροφορίες σχετικές με την εκκρεμή διαδικασία, και, αφετέρου, του συμφέροντος της εναγομένης (ή τρίτου) να διατηρηθεί το απόρρητο των κοινοποιούμενων πληροφοριών, τούτο δε (τουλάχιστον για ορισμένο χρονικό διάστημα) ακόμη και έναντι της ίδιας της ενάγουσας.